

Taistelu Nurmesta!

Urho Kekkonen toiminta amatööriurheilun puolesta

Helsingissä, 7/6-34

Herra Paavo Nurmi
Turku

Olet varmaan lukenut tai kuullut Urheiluliiton toimenpiteistä, joilla koetetaan saada järjestystä kotimaiseen kilpailutoimintaan. Olen saanut tänä keväänä kuulla verrattain vihreiden urheilijoiden menettelytavoista heidän reklaamiarvoonsakin verrattuna käsittämättömän korkeita osanottajapalkkioita vaatiessaan, että kaikista voi päätellä, jonkinlaisen "gansteri"-hengen olevan vallalle pyrkimässä urheilijoiden piirissä. Ilman päättäviä toimenpiteitä ei asiasta päästä. Tarkoitukseni on pakoittaa seurat antamaan sellaiset sitoumukset, etteivät ne kehtaisi niitä rikkoa. Amatöörisäännöistä poikkeaminen ei asioiden mentyä tähän pisteeseen ole sallittua. Sinä voit helpottaa liiton ja seurojen asemaa, jos et enää lainkaan kilpaile. Tai jos kilpailet, kieltäydyt ottamasta vastaan sääntöjen yli meneviä matkakorvauksia. Sen hyvän ja luottamuksellisen suhteen nojalla, joka meidän välillämme on aina vallinnut, olen tämän katsonut voivani kirjoittaa vakuutettuna, että käsität oikein asemani ja tarkoitukseni.

Kun joudun ratkaisemaan kilpailulupia, tapauksissa joissa olet ilmoittanut osaaottavasi, käsitän, että [olet] osanottosi päättänyt hyväksyen edelläolevan toivomukseni.

Parhain terveisin
Urho Kekkonen¹

Ammattilaisuutta vai kansallista kateutta?

Suomen Urheiluliiton puheenjohtajan Urho Kekkosen ”myllykirjeeksi” lehdistön palstoilla leimattu kirje 7.6.1934 katkaisi Paavo Nurmen urheilu-uran. Väite on sangen yleisesti esitetty ja jopa hyväksytty, mutta lopullinen totuus Nurmen juoksu-uran päättymisen syistä jäänee saamatta² – ovathan juoksija-suuruuden omat ajatukset, sisimmät tuntemukset ja kilpailemisen motiivit siirtyneet hänen kuolemansa myötä suuremmille kilpakentille. Paavo Nurmen elämäkerrassa käsitellään myös mestarijuoksijan viimeisiä kilpailuja, mutta näkökulma on luonnollisesti Nurmi-keskeinen. Myös Kekkosen vilahtele kirjan – ja muidenkin tutkimusten³ – sivuilla, mutta silti hänen roolinsa, ajatuksensa ja toimintansa jäävät vähemmälle huomiolle. Tärkeään asemaan tutkittaessa Kekkosen roolia Nurmi-kysymyksessä nousee Ari Uinon väitöskirja *Nuori Urho Kekkonen: Poliittisen ja yhteiskunnallisen kasvun vuodet (1900–1936)*. Tutkimuksessaan Uino piirtää kattavan kuvan nuoresta poliittisesta vaikuttajasta unohtamatta Kekkosen pannon urheilupoliitikkona ja sala-ammattilaisuuden vastustajana.⁴

Kysymys Kekkosen roolista käsiteltäessä Nurmen ammattilaisuusongelmaa⁵ 1930-luvun alkuvuosina on monitahoinen. Mistä asiassa oli perimmiltään kysymys? Miten Kekkonen toimi; puolustiko hän Nurmea vai yleensä amatööriurheilua? Mikä oli Kekkosen mielestä ruotsalaisten osuus tapahtumisista? Asiaa on sivuttu muun muassa 22 vuotta sitten ilmestyneessä Paavo Karikon ja Mauno Kosken kirjoittamassa *Nurmi elämäkerrassa*, jossa Nurmen ammattilaiskysymys kytketään ansiokkaasti osaksi kansainvälistä urheilupolitiikkaa.⁶ Uusin tutkimus asettaa kyseenalaiseksi sen, että Nurmen diskvalifiointi olisi ollut ”Ruotsin syytä”.⁷ Annettakoon kuitenkin tapahtumien polttopisteessä toimineen, ankaraakin kritiikkiä osakseen saaneen urheilujohtaja Urho Kekkosen tilittää välitömiä jälkitunnelmiaan Suomen urheilupiirejä 1930-luvulla kuohuttaneessa kysymyksessä.

Mistä Paavo Nurmen ammattilaisuusasiassa oli kysymys? Suomen Urheiluliitto, liiton puheenjohtaja Urho Kekkonen, tiesivät Nurmen vastaanottaneen rahapalkkioita kilpailuista. Nurmea kuitenkin haluttiin suojella Kansainväliseltä yleisur-

heiluliitolta (IAAF eli *International Amateur Athletic Federation*): Los Angelesin olympialaiset jäisivät juoksijasuuruuden viimeiseksi suurkilpailuksi.⁸

Urho Kekkosen *Suomen Kuvalehdessä* 24.2.1935 julkais-
tun artikkelin "Maaottelu" mukaan kiistan taustalla vaikutti
IAAF:n tuolloisen puheenjohtajan, ruotsalaisen Sigfrid Ed-
strömin Suomi-viha ja se, että Nurmen tiedettiin valmistautu-
van Los Angelesin olympialaisten maratonille tavoitteenaan
voitto kolmien edellisten olympialaisten kultamitalien jatkok-
si.⁹ Artikkelinä näyttää vihjaavan, ettei Edström halunnut mois-
ta kunniaa suomalaiselle. Kekkosen mukaan amerikkalaiselta
taholta ilmaistiin, että kyse oli "kansallisesta kateudesta"¹⁰.
Nurmi-elämäkerran kirjoittajat ovat asiasta hiukan eri mieltä:
"kansallisella kateudella" saattoi olla merkitystä, mutta ratkai-
sevaa roolia Nurmi-jutussa sillä ei ollut. Edströmin valtakau-
della Ruotsissa pantiin käyntiin suuri ammattilaisjahti (1946),
jossa ruotsalaiset huippu-urheilijat menettivät amatööroi-
keuksiaan.¹¹ Tosin tämä tapahtui yli 12 vuotta Nurmi-jupa-
kan jälkeen. Niin tai näin, juuri ennen olympialaisia alkoi
esiintyä syytöksiä amatöörisääntöjen rikkomisesta. Syytösten
esittäjästä oli kuitenkin alkuun epäselvyyttä, kuten myös nii-
den kohteesta, mutta melko pian henkilöllisyydet alkoivat sel-
vitä. Tilanteen sekavuutta heijastelee hyvin myös Kaarlo Bru-
sinin kirje Pariisista 16.2.1932 Urho Kekkoselle¹²:

*"... Toinen kysymys s.o. 'erään tunnetun urheilijan amatööri-
puhtaus' on hieman hämäräperäinen. Ranskan Urheiluliitto
ei näet ole saanut ainakaan toistaiseksi mitään tietoa siitä
ketä mainittu kysymys tarkoittaa enempää kuin siitäkään
mikä kansallinen liitto on kysymyksen alkuunpanijana. M.
epäili kuitenkin, että se tulee Ruotsista, mutta ei voinut sa-
noa koskisiko se Nurmea vaiko Ladoumègueä. Jo joku aika
sitten ovat ruotsalaiset peloitelleet ranskalaisia L:n suhteen
ilmoittaen omaavansa tarpeelliset todisteet, mutta ranskalai-
selta taholta on tällöin annettu ymmärtää, että jos juttu nos-
tetaan niin Ladoumèguen mukana joutuvat vastuuseen muu-
tama ruotsalainen seura sekä Ruotsin oma Liitto. Asiasta ei
ole sen koommin mitään kuulunut. Ranskalaisten epäilykset
kohdistuvat nytkin Ruotsiin ja luulevat he, että ruotsalaiset
haluavat ottaa koko amatöörikysymyksen kaikessa laajuus-*

Heikki Roiko-Jokela

Taistelu Nurmesta!
Urho Kekkosen
toiminta amatööri-
urheilun puolesta

dessaan esille Berliinin kokouksessa ja siten Olympialaisten edellä aikaansaada hämminkiä ja sotkua kansallisten liittojen olympialaisvalmistuksissa. Meiers sanoi, että jos kyseessä on Nurmi tulevat Ranskan edustajat häntä puolustamaan, koska hän täällä käydessään aina on pysynyt kansainvälisissä säännöissä.”

Syytökset täsmentyivät pian Paavo Nurmeen. Urho Kekkosen *Helsingin Sanomissa* syyskuussa 1932 julkaistun artikkelin mukaan niiden takana oli ruotsalainen urheilujohtaja, IAAF:n puheenjohtaja Edström, joka oli puolustellut toimiaan sillä, että Nurmea vastaan oli tehty häntä liiton puheenjohtajana toimenpiteisiin velvoittava ilmianto.¹³ Ruotsalaisen mukaan kirjallisen ilmiannon tekijä oli Yhdysvaltojen Urheiluliiton puheenjohtaja Avery Brundage¹⁴. Mainitunlainen asiakirja myös löytyi, mutta se ei koskenut yksin Nurmea. Myös kanadalaisista pikajuoksijaa Williamsia vastaan esitettiin syytöksiä laittomien korvausten nostamisesta. Kekkonen ei uskonut totuuden olevan näin yksinkertainen. Kävikin ilmi, että myös Saksan Urheiluliitto oli jo edellisen vuoden heinäkuussa ryhtynyt hankkimaan todisteita Nurmen kilpailumatkoista. Tältä osin Kekkonen epäili taustalla olevan ”korkeampien voimien viittauksia”, koska Saksan Urheiluliitolla ei pitänyt omankaan ilmoituksensa mukaan olla mitään syytä näihin toimenpiteisiin ryhtyä. Lisäksi myös amerikkalaisille tahoille oli toimitettu tiedusteluja Nurmen vuoden 1931 syksyllä ja talvella tekemistä kilpailumatkoista.¹⁵

Nurmea vastaan esitetyt epäilyt¹⁶ herättivät nopeasti maailman huomion. Sangen yleisesti mielenilmaisut olivat Nurmea puolustavia. Joko syytökset katsottiin aiheettomiksi tai pidettiin kohtuuttomana nostaa yksi ainoa henkilö syntipukiksi, kun viitteitä muidenkin ”ammattilaisuudesta” oli olemassa. Tilanne oli paradoksaalinen: toisaalta urheilijoilta vaadittiin tuloksia, jotka vaativat kovaa harjoittelua, toisaalta urheilijan olisi pitänyt elääkseen tehdä myös ”oikeaa työtä”. Realistisimmat urheilijat nostivat palkkioita suorituksistaan.¹⁷ Kuitenkin Nurmea vastaan esitetyt argumentit ja niitä tukemaan tuodut todistukset aiheuttivat monien maiden urheilupiireissä vastahan-kaa, vastenmielisyyttäkin. Jopa ruotsalaisten omat urheilupiirit tuntuivat vastustavan puheenjohtajansa Edströmin ajatuksia.

Saksalaisten taholta arveltiin olympialaisten menettävän kiinnostavuutensa, mikäli Nurmi ja sitä kautta myös muut suomalaiset jäisivät pois kisoista. Kaikkein voimakkaimmin reagoi kuitenkin Suomen oma urheiluliitto. Vaikka syytökset olivat raskaita ja uhkaavia, eivät suomalaiset silti uskoneet niiden olevan todistettavissa. Samalla esitettiin reippaaseen maaotteluhengen ajatuksia vastaavanlaisten todisteiden keräämisestä eräitä ruotsalaisia urheilijoita vastaan, mikäli Nurmi-asia päättyisi suomalaisten kannalta epätoivotusti.¹⁸

Epäluuloja ja löysiä huhuja

Kekkonen suhtautui sala-ammattilaisuuteen kielteisesti, mutta Nurmi-kysymyksen yhteydessä asia muuttui ongelmalliseksi. Kekkonen piti Nurmea vastaan esitettyjä todisteita juridisesti pätemättöminä. Hän oli valmis tunnustamaan ammattilaisuuden haitat ja jopa Nurmen korvausten epäselvyydet, mutta sala-ammattilaisuuden syntipukiksi – vieläpä ruotsalaisten toimesta – Nurmea ei Kekkonen mielestä saanut uhrata.¹⁹

Vaikuttaa kuitenkin hieman siltä, että asiassa oli suomalaistenkin taholta tiettyä kaksinaismoraalia²⁰: Nurmen ammattilaisuus kiistettiin voimakkaasti – muutakaan tilanteessa tuskin saattoi tehdä –, mutta samalla rivien välissä myönnettiin ongelman olemassaolo. Paavo Nurmen osana oli joutua ”järjestelmän uhriksi”.²¹

”Jos me diskaisimme Nurmen ennen Berliinin kongressia olisi se mielestäni eräällä tavoin heikkouden osoitus meidän puoleltamme, sillä vaikkakin täytyy myöntää Nurmen olevan mustimman lampaan on toistenkin miltei yhtä vaikea osoittaa valkeuttaan. Olisi suorastaan tragikoomillista, että Nurmen ura katkaistaisiin ja esim. sellaiset miehet kuin Ladoumégue, Kuzozinsky, Sten-Pelle, Magnusson, Lingren ym., joita vastaan voidaan samanlaisia todisteita esittää, saisivat jatkaa uraansa puhtaina amatööriinä. Miksi hitossa Nurmen annettaisiin olla yksinään uhrina, jos kerran leikkaus ajetaan suorittaa.”

Heikki Roiko-Jokela

Taistelu Nurmesta!
Urho Kekkonen
toiminta amatööri-
urheilun puolesta

Yleinen keskustelu ja syyttely siirtyivät pian viralliselle taholle. Jo 13.3.1932 IAAF:n presidentti Edström valitteli Suomen Urheiluliitolle lähettämässään kirjeessä joutuneensa hankki-

maan aineistoa Paavo Nurmea vastaan. Saamansa todisteet hän siirsi nyt Suomen kansalliselle urheiluliitolle tutustuttaviksi ja edellytti sen selvittävän ja ratkaisevan asian huhtikuun loppuun mennessä. Samaan aikaan Edström toisaalla vakuutti haastattelussa ruotsalaistoimittajalle, etteivät IAAF:n valtuudet riittäisi Nurmen asettamiseen kilpailukielloon, ellei Suomen Urheiluliitto tekisi sitä ensin. Puheet osoittautuivat tältä osin paikkaansa pitämättömiksi: IAAF:n neuvosto julisti Nurmen kilpailukelvottomaksi kokouksessaan 3.4.1932 Berliinissä. Nurmen "suspendeeraus" kestäisi siihen saakka, kunnes Suomen Urheiluliitto olisi asian tahollaan ratkaissut.²²

Suomen Urheiluliitto hämmästeli asian käsittelemistä ejulkisena, jäsenliittojen tietämättä. Paheksuntaa herätti myös Nurmen julistaminen aikaisemmista ilmoituksista poiketen kilpailukelvottomaksi ennen kuin suomalaiset olivat saaneet lausua asiassa kannanottojaan. Liitto tutustui sille lähetettyyn materiaaliin ja kutsui myös Paavo Nurmen kuultavaksi. Esitetty todisteet koskivat Nurmen syys-lokakuussa vuonna 1931 tekemää kilpailumatkaa Saksaan ja hänen siellä ottamiaan matkakorvauksia. Urho Kekkonen ilmoitti Suomen Tietotoimistolle antamassaan tiedotteessa 10.4.1932 Suomen Urheiluliiton olevan valmis luovuttamaan sille esitetty "todisteet" myös julkisuuteen, sanomalehdistölle, mitä tointa puolestaan ruotsalaisella taholla pidettiin mahdottomuutena. Ruotsalaisten mielestä todisteiden julkisen esittämisen jälkeen kukaan tuskin asettuisi Paavo Nurmen puolelle.²³ Urheiluliitto kuitenkin totesi saamansa todisteet riittämättömiksi kilpailukelvottomaksi julistamiseen.²⁴

"Nurmea vastaan esitetyt asiapaperit olivat todistusvoimaltaan riittämättömät, ne olivat toisen käden kertomuksia, kuulopuheita y.m.s.. Tärkein syytös sisältyi kirjeeseen, josta puuttui ilmiantajan allekirjoitus. Kun urheilijan ammattilaiseksi julistaminen tietää tärkeää muutosta hänen asemaansa kansalaisena, ei tällaista päätöstä voida perustaa epäluuloihin ja löysiin huhuihin, vaan oikeudellisesti päteviin todistuskappaleisiin."

Urheiluliiton mielestä asia oli loppuun käsitelty ja Paavo Nurmen tuli vapautua kilpailukiellosta. Suomalaiset korostivat pi-

kaisen vapautuksen olevan siksikin aiheellinen, että kilpailukiello oli asetettu vastoin IAAF:n voimassaolevia sääntöjä. Vapautusta ei kuitenkaan myönnetty: IAAF:n presidentti Edström piti kilpailukiellon voimassa. Urho Kekkonen ihmetteli tilanteessa ilmennyttä Edströmin omavaltaisuutta: ruotsalainen oli omasta aloitteestaan lähettänyt eri maiden urheiluliitoille tiedotteen, jossa Nurmi yksiselitteisesti todettiin kilpailukelvottomaksi. Suomen vastaveto oli Paavo Nurmen ilmoittaminen muun joukkueen mukana Los Angelesin olympialaisiin.²⁵

Diskattu!

Tilanne mutkistui edelleen. Vain kaksi päivää ennen kilpailujen alkamista IAAF kielsi Nurmea osallistumasta niihin. Nurmen diskausta perusteltiin Ruotsista ja Saksasta saaduilla lisätodisteilla – jotka julistettiin salaisiksi. Suomea myös kehoitettiin vetämään itse Nurmen ilmoittautuminen pois, jotta ”asia saatettaisiin rauhallista tietä pois päiväjärjestyksestä”. Ehdotukseen suomalaiset luonnollisesti suhtautuivat kielteisesti. Asiaa ei saatu enää esille ennen kisoja. Vielä kisojen aattona oli tosin Kansainvälisen Urheiluliiton kokous, jonka esityslistalla oli myös kysymys neuvoston oikeudesta päättää urheilijoiden kilpailukelpoisuudesta. Kokouksen käsittelyjärjestyksen valmistellut neuvosto ilmoitti yks’kantaan, että esityslistalla olevista asioista vain kolme ensimmäistä käsitellään kokouksessa ja loput, myös mainittu kysymys, lykätään kisojen jälkeen pidettävään jatkokokoukseen. Suomen vaatimukset asian käsittelemisestä vielä kiireellisenä kaikuivat kuuroille korville. Amerikkalainen lehdistö painosti mahdollisuuksien mukaan neuvostoa, mutta siitä ei ollut apua. Kolmen muun maan taholta annettiin virallinen tuki Suomelle – yhtä kaikki, turhaan. Myös lukuisat yksittäiset henkilöt puolustivat Nurmea, muun muassa kaikki olympialaisten maratonille ilmoittautuneet juoksijat sekä amerikkalaiset maratonvalmentajat jättivät juoksun aattopäivänä adressin, jossa vaadittiin Nurmelle osallistumisoikeutta. Vetoamus tuotti sikäli tulosta, että Paavo Nurmelle tarjottiin mahdollisuutta juosta maraton, mutta kilpailun ulkopuolella.²⁶ Suomalaiset eivät tähän suostuneet.²⁷

Heikki Roiko-Jokela

Taistelu Nurmesta!
Urho Kekkosen
toiminta amatööri-
urheilun puolesta

"Mutta tämä tarjous jo sinänsä osoittaa, mistä tässä oli kysymys: Edström oli uhannut, että Nurmi ei saa ottaa kisoihin osaa; hänen auktoriteettinsa oli säilytettävä. Suomen ei pitänyt saada kultamitalia ja amerikkalaisille olisi pitänyt kansan tyytymättömyyden hälventämiseksi näyttää Nurmen juoksua."

Paavo Nurmi ei osallistunut kisoihin – urheiluhistorian erään merkkitapauksen toteutumiselta vietiin mahdollisuus urheilupolitiikan vähemmän pyhimillä keinoilla.

Moraalinen jälkipuinti

Mainingit tapauksen ympärillä eivät kuitenkaan laantuneet, vaan asian puintia jatkettiin edelleen. Paavo Nurmen olympiaosanoton kannalta asian käsittely oli myöhäistä; jäljellä oli enää asian moraalinen jälkipuinti, joka tulisi mahdollisesti ratkaisemaan hänen kilpailu-uransa jatkoon. Kisojen jälkeen pidetyssä kansainvälisen olympiakomitean kongressin istunnossa 8.–9.8.1932 nostettiin vihdoinkin esille kysymys liiton neuvoston oikeudesta ylittää kansallisten urheiluliittojen päätösvalta koskien muun muassa mainittujen liittojen alaisia yksittäisiä urheilijoita. IAAF:n neuvosto esitti nyt kilpailukieltokysymysten siirtämistä IAAF:n yleiskokouksen päätettäväksi, mikä Nurmen tapauksessa oli nimenomaan estetty. Kysymys herätti vilkasta keskustelua, jonka aikana kokouksen puheenjohtaja Edström sai kuulla voimallisia kannanottoja sekä neuvoston että omia toimiaan vastaan. Suoritettu äänestyskään ei tuonut lopullista ratkaisua äänten mennessä lähestulkoon tasan (puolesta 13, vastaan 12). Asiaa ratkaisemaan päätettiin perustaa erityinen komitea ja ratkaisu siirrettiin näin seuraavaan vuonna 1934 pidettävään yleiskokoukseen.²⁸

Tilanteen arkaluontoisuutta kuvaa hyvin se, että 9. päivänä, ennen kokouksen jatkumista Suomen edustajille esitettiin vaatimus julistaa Paavo Nurmi ammatilaiseksi. Urho Kekkonen kieltäytyi ilmoittaen, että asian käsittelee Suomen Urheiluliiton johtokunta. Kekkonen ei katsonut itseään oikeutetuksi sitä tekemään, eikä hän myöskään tilaisuudessa esitettyjen "todisteiden" perusteelta ollut siihen edes halukas. Kekkosesta koetettiin tiukata myös hänen henkilökohtaista mielipidettään: onko Nurmi ammatilainen vai amatööri? Vastaukses-

saan Kekkonen korosti suomalaisten yleistä kantaa: niin kauan kuin ammattilaisjulistusta ei ole tehty, urheilija on amatööri ja häntä tulee sellaisena kohdella. Puheenjohtaja Edström ilmoitti tuolloin pidentävänsä Paavo Nurmen kilpailukiellon voimassaoloa IAAF:n seuraavaan, vuonna 1934 pidettävään yleiskokoukseen saakka. Suomalaisten vastalauseet ja perustelut jäivät huomiotta.²⁹

Tilanne herätti Suomessa yleisesti mielenkuohua³⁰ ja asiaa puntaroitiin yleisesti muun muassa sanomalehtien palstoilla. Urheiluliiton puheenjohtajana toiminut Urho Kekkonen olisi halunnut olla spekuloiden asiaa – ruotsalainen urheilujohtaja Edström oli saanut tahtonsa läpi, toisaalta suomalaisten menettely asiassa ei kaivannut puolusteluja –, mutta julkisuuteen annetut ”epätäydelliset ja väärätkin sanomalehtiselostukset” pakottivat hänet seikkaperäisesti kommentoimaan tapahtunutta episodina. *Helsingin Sanomissa* syksyllä 1932 julkaistussa laajassa artikkelisarjassa Kekkonen selvitti yksityiskohdista asiasta taustoja ja suomalaisten toimenpiteitä.³¹

Kekkonen puuttui kirjoituksissaan myös kysymykseen Paavo Nurmen asemasta: amatööri vai ammattilainen? Virallisesti Urheiluliiton johtajana Kekkonen piti Nurmea amatöörinä. Kuitenkin hän näyttää myös henkilökohtaisesti olleen samalla kannalla. Ainakin Kekkonen epäili Nurmen halukkuutta lähteä ”kiertämään ammattilaisratoja” tai juoksemaan ”sirkuksen kupoolin alla”. Kekkonen arveli Nurmella olevan itselläänkin ”vakava ja edesvastuullinen käsitys asemastaan”. Kiistan aiheina olleita matkakorvausepäilyjä Kekkonen ei kommentoinut. Artikkelinsa Kekkonen päätti arvioon episodin merkityksestä.³²

”Luotan siihen, että se on ensimmäinen ratkaiseva isku niiden voimien voittamiseksi, jotka tukevat valheellisuuden, ulkokullaisuuden ja hämärän pelin säilyttämistä urheiluelämässä. Sen tuloksen saavuttamiseksi ei ’taistelu Nurmesta’ hetkellisestä tappiostaan huolimatta ole ollut turha. Uskallamme ehkä luottaa siihen, että Nurmi on vielä tuleva?”

Tapauksella oli kuitenkin kauaskantoisia seuraamuksia. Vaikuttaa siltä, että yleinen kansalaismielipide Kekkonen antamista selvityksistä huolimatta kallistui Suomen yleisurheilu-

Heikki Roiko-Jokela

Taistelu Nurmesta!
Urho Kekkonen
toiminta amatööri-
urheilun puolesta

johtoa vastaan: tyytymättömyyttä herätti sen heikko asema, kyvyttömyys puolustaa suomalaisurheilijoiden etuja kansainvälisessä yleisurheilutoiminnassa. Urho Kekkosen puuttui kysymykseen. Yleisesti hän moitti suomalaisia urheilujohtajia siitä, etteivät nämä osanneet ajatella urheilua muunakin kuin vain yksityisten urheilijoiden taisteluna paremmuudesta. Urheilun tehtävä oli Kekkosen mukaan kasvattaa nuorisoa sekä fyysisesti että henkisesti, mutta samalla suojata maan etuja ja kohottaa sen arvostusta. Samalla hän syytti aikaisempaa urheilujohtoa kansallisesta värittömyydestä ja liittymisestä "heille läheisiin vierasmaalaisiin". Kekkosen ruoski näin sanoillaan Suomen ruotsinkielisiä urheilupiirejä, joiden hoidossa pitkään olivat olleet yleisurheilun ulkomaiset yhteydet. Kekkosen mielestä näin oli luotu tilanne, jossa ulkopuoliset voimat eivät ole "voineet vapautua heihin syöpyneestä käsityksestä saada menetellä Suomen kanssa niinkuin he itse hyväksivät". Kekkosen lienee viitannut tällä suoraan Nurmen tapauksessa ilmenneeseen puheenjohtaja Edströmin omavaltaisuuteen. Kekkosen ei silti katsonut täysin kannattavaksi osallistumista kansainvälisen urheilutoiminnan valtaeliittiin: päätösvallan käyttäminen voi tuoda myös "maan urheilulle vihamiehiä sieltä, missä muuten aina tavattaisiin ystäviä".³³

Suhteet Ruotsiin natisevat

Suomen Kuvalehden palstoilla Kekkosen palasi Nurmi-juttuun, jonka hoitamisesta Suomen urheilujohto erityisesti oli saanut moitteita. Kekkosen toteamukset henkivät melkoista ironiaa hänen todetessaan suomalaisen urheilujohdon saaneen moitteet ja kansainvälisen urheiluliiton puheenjohtajan kiitokset diplomaattisesta taitavuudesta. Paitsi, että Kekkonen voimakkaasti moitti Edströmin osaamattomuutta ja psykologisen vaiston puutetta, hän myös valitti Suomen ja Ruotsin urheilusuhteille näin aiheutettua vahinkoa.³⁴ Edströmin toimet olivat tulleet tunnetuiksi Suomessa. Jo tapauksen aikana kansalaismielipiteet olivat voimakkaita. Tästä kuvaavana esimerkkinä on *Turun Sanomissa* 12.8.1932 julkaistu kirjoitus, jonka lähtökohtana oli Turun teknillisten laitosten lautakunnan päätös tilata kaksi moottoriraitiotievaunua ruotsalaiselta yritykseltä.³⁵

Heikki Roiko-Jokela

Taistelu Nurmesta!
Urho Kekkosen
toiminta amatööri-
urheilun puolesta